

Критерії оцінювання

результатів навчання здобувачів освіти (5-9 класи НУШ) відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти, рекомендовані МОН (наказ №1093, від 02.08.2024)

ГРОМАДЯНСЬКА ТА ІСТОРИЧНА ОСВІТНЯ ГАЛУЗЬ

Бал	Галузеві критерії		
	Група 1. Орієнтується в історичному часі та Просторі, виявляє взаємозв'язки подій і явищ	Група 2. Працює з інформацією історичного та суспільствознавчого змісту	Група 3. Виявляє здатність до співпраці, толерантність, громадянську позицію
1	Учень/учениця: сприймає і розпізнає інформацію щодо історичного часу і простору, отриману від учителя (інших осіб); відповідає на прості запитання.	Учень/учениця: сприймає і розпізнає інформацію історичного / суспільствознавчого змісту, отриману від учителя (інших осіб); відповідає на прості запитання за змістом почутого / прочитаного	Учень/учениця: передає інформацію, намагається висловлювати свої думки, використовуючи короткі однотипні фрази; відповідає на прості запитання щодо України та спільноти, у якій живе.
2	Учень/учениця: виконує прості навчальні дії з хронологією та історичною картою за наданим зразком із допомогою вчителя;	Учень/учениця: відтворює незначну частину інформації історичного / суспільствознавчого змісту, отриману від учителя або із запропонованих джерел; Знаходить у почутому/прочитаному часткові відповіді на прості запитання; використовує прості однотипні фрази.	Учень/учениця: комунікує з іншими за потреби, використовує прості однотипні фрази; переповідає певні відомості щодо України та спільноти, у якій живе.
3	Учень/учениця: відтворює частину інформації щодо історичного часу і простору, отриману від учителя або із запропонованих джерел; знаходить у почутому/прочитаному часткові відповіді на запитання; виконує завдання/навчальні дії за наданим зразком із допомогою вчителя.	Учень/учениця: відтворює частину історичної / суспільствознавчої Інформації, отриманої від учителя або із запропонованих джерел; знаходить у почутому/прочитаному часткові відповіді на запитання різного типу; висловлює свої думки простими фразами/ реченнями.	Учень/учениця: спілкується з іншими у випадку, якщо боні ініціюють комунікацію; відтворює відомості про Україну та спільноту, у якій живе; епізодично бере участь у груповій взаємодії, окремих колективних заходах
4	Учень/учениця: відтворює за зразком основну інформацію щодо історичного часу і простору отриману із запропонованих джерел; виконує завдання /навчальні дії за зразком під керівництвом учителя; надає пояснення у межах запропонованої теми.	Учень/учениця: відтворює за зразком основну історичну/суспільствознавчу інформацію, отриману із запропонованих джерел; висловлює свої думки, використовуючи отриману інформацію; пояснює окремі поняття/терміни; використовує прості фрази/речення.	Учень/учениця: підтримує спілкування в межах запропонованої теми; відтворює інформацію про Україну та спільноти, в яких живе, за зразком; долучається до роботи в групі, виконує призначенні обов'язки, бере участь в окремих колективних заходах за пропозицією вчителя.
5		Учень/учениця:	Учень/учениця:

	<p>Учень/учениця: застосовує частково основну інформацію щодо історичного часу і простору, отриману від учителя або із запропонованих джерел, для виконання навчальних завдань; знаходить у почутому/прочитаному відповіді на прості запитання; може пояснити основні поняття / явища /навчальні дії; виконує навчальні дії за запропонованим алгоритмом, за потреби звертаючись по допомозу; визначає причини та наслідки подій з допомогою вчителя.</p>	<p>застосовує частково основну історичну / суспільствознавчу інформацію, отриману від учителя або із запропонованих джерел для виконання навчальних завдань; знаходить у почутому/прочитаному відповіді на прості запитання; пояснює основні поняття, називає історичні / суспільні явища і процеси.</p>	<p>спілкується з іншими за власної ініціативи; характеризує свою приналежність до України та спільноти, у яких живе; виконує завдання в групі відповідно до своєї ролі, бере участь в окремих колективних заходах, проектах за пропозицією інших.</p>
6	<p>Учень/учениця: застосовує інформацію щодо історичного часу і простору, отриману від учителя або із запропонованих джерел для виконання навчальних завдань; пояснює основні поняття, наводить прості приклади; виконує навчальні дії з хронологією і картами різних типів за запропонованим алгоритмом самостійно.</p>	<p>Учень/учениця: застосовує історичну / суспільствознавчу інформацію, отриману від учителя або із запропонованих джерел для виконання навчальних завдань; розуміє і пояснює основні поняття, явища і процеси та ілюструє простими прикладами, пояснює навчальні дії з інформацією.</p>	<p>Учень/учениця: долучається до обговорення змодельованих ситуацій та / або суспільно значущих проблем; характеризує свою приналежність до України та спільноти, у яких живе; виконує спільне завдання в групі відповідно до визначених обов'язків та своєї ролі, розпізнає проблемні ситуації та висловлює припущення щодо розв'язання їх з допомогою вчителя, бере участь в колективних заходах, проектах.</p>
7	<p>Учень/учениця: знаходить на карті та в документі потрібну інформацію щодо історичного часу і простору для виконання навчальних завдань; відповідає на окремі запитання за опрацьованою інформацією; перетворює один вид інформації в інший за зразком; розпізнає проблемні ситуації і висловлює припущення щодо розв'язання їх із допомогою вчителя; наводить окремі аргументи й приклади на підтвердження висловленої думки; виконує репродуктивні й частково-пошукові види навчальної діяльності за запропонованим алгоритмом.</p>	<p>Учень/учениця: знаходить у запропонованих історичних / суспільствознавчих джерелах потрібну інформацію для виконання навчальних завдань; відповідає на окремі запитання за опрацьованою інформацією; перетворює один вид інформації в інший за зразком; наводить окремі аргументи й приклади на підтвердження висловленої думки.</p>	<p>Учень/учениця: конструктивно обговорює змодельовані ситуації та/або суспільно значущі проблеми; розпізнає проблемні ситуації в спільноті, у якій живе, класі, школі, висловлює окремі пропозиції щодо способів розв'язання суспільно значущих проблем, спираючись на ідеї інших; конструктивно співпрацює в групі, виконуючи різні ролі, висловлює окремі ідеї щодо проектів і заходів у школі, класі з опосередкованою допомогою вчителя.</p>
8	<p>Учень/учениця: аналізує інформацію щодо історичного часу і простору, отриману з обраних джерел; групує інформацію з різних джерел за заданою ознакою; вирізняє проблемні ситуації в минулому й сьогодені в різних видах джерел; перетворює один вид інформації в інший; наводить певні аргументи, приклади на підтвердження висловленої думки / позиції; виконує окремі пошукові, дослідницькі та/або творчі навчальні дії, зіставляє, порівнює та пояснює опрацьовану</p>	<p>Учень/учениця: аналізує історичну/суспільствознавчу інформацію, отриману з обраних джерел, групує її за заданою ознакою; вирізняє проблемні ситуації в минулому й сьогодені в різних видах джерел; перетворює один вид інформації в інший; наводить певні аргументи, приклади на підтвердження висловленої думки / позиції; виконує окремі пошукові, дослідницькі та/або творчі навчальні дії,</p>	<p>Учень/учениця: конструктивно обговорює змодельовані ситуації та/або суспільно значущі проблеми, надає підтримку іншим через поставлені запитання; комунікує з приводу вирішення проблемних ситуацій у різних спільнотах, висловлює пропозиції щодо способів їх розв'язання; висловлює ідеї щодо проектів і заходів у школі, класі з опосередкованою допомогою інших осіб; активно співпрацює з іншими, при їх реалізації.</p>

	інформацію, відповідає на запитання і ставить запитання щодо неї; перетворює один вид інформації в інший; наводить певні аргументи.	розв'язує проблемні ситуації за алгоритмом, відомими / запропонованими способами.	
9	<p>Учень/учениця: аналізує інформацію щодо історичного часу і простору, отриману з різних джерел; вирізняє проблемні ситуації; добирає прийнятний із запропонованих спосіб для її уточнення й візуалізації; наводить аргументи та доречні приклади щодо висловленої думки; виконує пошукові (дослідницькі) та творчі завдання за допомогою різних джерел; розв'язує проблемні ситуації засвоєними раніше способами, пропонує нові способи розв'язання з опосередкованою допомогою вчителя.</p>	<p>Учень/учениця: аналізує історичну/суспільствознавчу інформацію, отриману з різних джерел; вирізняє проблемні ситуації в минулому й сьогодні, добирає прийнятний із запропонованих спосіб для їх уточнення й візуалізації; розв'язує проблемні ситуації історичного / суспільного змісту засвоєними раніше способами, пропонує нові способи розв'язання з опосередкованою допомогою вчителя; наводить аргументи та доречні приклади щодо висловленої думки / позиції; виконує пошукові (дослідницькі) та творчі завдання.</p>	<p>Учень/учениця: ініціює спілкування щодо змодельованої ситуації та/або суспільно значущої проблеми, надає інформацію і наводить аргументи; описує проблемні ситуації у різних спільнотах засвоєними раніше способами, пропонує нові способи розв'язання з опосередкованою допомогою інших; активно співпрацює в групі, визначає свої завдання, висловлює окремі ідеї для заходів і проектів.</p>
10	<p>Учень/учениця: виокремлює й аналізує сутнісну інформацію щодо історичного часу і простору, отриману із різних самостійно выбраних джерел; застосовує здобуті знання й практичні вміння в різних навчальних ситуаціях; здійснює різні види діяльності, пропонує кілька способів розв'язання проблемної ситуації самостійно, у парі або групі.</p>	<p>Учень/учениця: виокремлює й аналізує сутнісну історичну/суспільствознавчу інформацію, отриману із різних самостійно выбраних джерел; оцінює її за заданими критеріями; встановлює логічні зв'язки між історичними і суспільними подіями, явищами, процесами; за самостійно визначеними критеріями вирізняє проблемні ситуації в минулому й сьогодні, пропонує кілька способів їх розв'язання; застосовує здобуті знання й практичні вміння в різних навчальних ситуаціях.</p>	<p>Учень/учениця: розвиває ідеї/думки учасників спілкування щодо змодельованої ситуації та/або суспільно значущої проблеми, розглядаючи різні сторони проблеми, підтримує інших та залучає їх до взаємодії; висловлює нові ідеї/пропозиції щодо способів розв'язання суспільно значущих проблем; виконує / бере на себе різні ролі під час групової взаємодії та реалізації проектів; пропонує ідеї для проектів і заходів.</p>
11	<p>Учень/учениця: узагальнює інформацію щодо історичного часу і простору, отриману з різних джерел, оцінює її за визначеними критеріями; знаходить інформацію й аналізує її; висловлює власну позицію, аргументує її, робить висновки; виявляє причиново-наслідкові зв'язки між історичними та суспільно значущими подіями, явищами, процесами та визначає взаємопов'язані та взаємозалежні події, явища, процеси в житті суспільства; застосовує здобуті знання й практичні вміння в нестандартних ситуаціях; здійснює різні види діяльності,</p>	<p>Учень/учениця: знаходить й аналізує сутнісну історичну/суспільствознавчу, отриману із різних джерел; формулює виявлені проблеми в минулому й сьогодні, оцінює історичну / суспільну інформацію за самостійно обраними критеріями; характеризує логічні зв'язки між подіями, явищами, процесами; застосовує здобуті знання й практичні вміння в навчальних стандартних і нестандартних ситуаціях.</p>	<p>Учень/учениця: моделює ситуації та/або пропонує суспільно значущі теми для обговорення, виступає посередником у спілкуванні; ініціює пропозиції, пропонує варіанти для розв'язання суспільно значущих проблем; ініціює співпрацю та залучає інших до реалізації заходів та проектів.</p>

	аналізує власні навчальні дії самостійно, у парі або групі.		
12	<p>Учень/учениця: застосовує здобуті знання й практичні вміння щодо історичного часу і простору, усвідомлює ризики і прогнозує наслідки; здійснює різні види діяльності самостійно, в парі або групі; аналізує власні навчальні дії, планує свій подальший навчальний поступ; розкриває взаємозв'язки та тягливість суспільного розвитку.</p>	<p>Учень/учениця: відбирає й аналізує сутнісну історичну/суспільствознавчу інформацію, отриману із різних самостійно вибраних джерел; формулює й зіставляє виявлені проблеми в минулому й сьогодення, оцінює інформацію за самостійно обраними : алгоригмом/крите́ріями; встановлює причиново-наслідковий зв'язок між історичними / суспільними подіями, явищами, процесами; застосовує здобуті знання й практичні вміння, усвідомлює ризики і прогнозує наслідки.</p>	<p>Учень/учениця: moderuje обговорення суспільно значущих тем; пропонує альтернативні варіанти для розв'язання суспільно значущих проблем, оцінює їх; ініціює, планує та організує співпрацю, залучає інших до реалізації заходів та проектів, оцінює результати.</p>

Загальні критерії

оцінювання результатів навчання здобувачів освіти відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти

Рівень	Бал	Загальна характеристика	
		Початковий	Контактний
Початковий	1	<p>Учень/учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - сприймає і розпізнає інформацію, отриману від вчителя(інших осіб); відповідає на прості запитання за змістом почутого/прочитаного, припускається суттєвих змістових і логічних помилок; - виконує частину простих завдань/навчальних дій за наданим зразком з допомогою вчителя; - передає інформацію, намагається висловити свої думки, використовуючи короткі однотипні фрази. 	
Контактний	2	<p>Учень/учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - відтворює незначну частину Інформації, отриману від учителя або із запропонованих джерел; знаходить у почутому / прочитаному часткові відповіді на прості запитання; припускається змістових і логічних помилок; - виконує прості завдання / навчальні дії за наданим зразком з допомогою вчителя; показує свою зацікавленість до ідей, висловлених іншими. “ комунікує з іншими за потреби, використовує прості однотипні фрази. 	

	3	<p><i>Учень /учениця:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - відтворює частину Інформації, отриманої від учителя або із запропонованих джерел; знаходить у почутому /прочитаному часткові відповіді на запитання; при甫кається незначних змістових і логічних помилок; виконує завдання за наданим зразком з допомогою вчителя; долучається до роботи в групі. - висловлює свої думки простими фразами/ реченнями; просить надати зворотний зв'язок щодо ступеня розуміння та сприйняття запропонованого.
С е р е д н і й	4	<p><i>Учень /учениця:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - відтворює за зразком основну інформацію, отриману із запропонованих джерел; висловлює свої думки, використовуючи отриману інформацію; може пояснити окремі поняття/терміни/навчальні дії; ~ виконує завдання /навчальні дії за зразком під керівництвом учителя; виконує обов'язки, розподілені в групі; ~ використовує прості фрази / речення; сприяє спілкуванню та може надати пояснення у межах запропонованої теми.
	5	<p><i>Учень /учениця:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - застосовує частково основну інформацію, отриману від учителя або із запропонованих джерел, для виконання навчальних завдань і вирішення проблемних ситуацій; знаходить у почутому/прочитаному відповіді на прості запитання; може пояснити основні поняття / явища /навчальні дії; - виконує навчальні дії за запропонованим алгоритмом, за потреби звертаючись по допомозу; розпізнає проблемні ситуації з допомогою вчителя; виконує завдання в групі відповідно до своєї ролі; - підтримує спілкування в межах запропонованої теми, використовує прості фрази / речення.
	6	<p><i>Учень /учениця:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - застосовує інформацію, отриману від учителя або із запропонованих джерел, для виконання навчальних завдань I вирішення проблемних ситуацій; розуміє і пояснює основні поняття / явища/ навчальні дії, наводить прості приклади; виконує навчальні дії за запропонованим алгоритмом самостійно; розпізнає проблемні ситуації I висловлює припущення щодо розв'язання їх з допомогою вчителя; виконує спільне завдання в групі відповідно до визначених обов'язків та своєї ролі; - спілкується у межах запропонованої теми, використовує прості фрази / речення.
Д о ст ат н і й	7	<p><i>Учень /учениця:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - знаходить у запропонованих джерелах потрібну інформацію для виконання навчальних завдань і Вирішення проблемних ситуацій; відповідає на окремі запитання за опрацьованою інформацією; перетворює один вид інформації в інший за зразком; наводить окремі аргументи й приклади на підтвердження висловленої думки; - виконує репродуктивні й Частково-пошукові види навчальної діяльності за запропонованим алгоритмом або в співпраці з однокласниками; розпізнає проблемні ситуації, розв'язує їх відомим способом з допомогою вчителя; співпрацює в групі, виконуючи навчальні завдання. - долучається до спілкування в межах запропонованої теми та визначає завдання через поставлені запитання.

Д о ст ат ні й	8	Учень /учениця: <ul style="list-style-type: none"> - аналізує інформацію, отриману з обраних джерел, зіставляє, порівнює та групуює її за заданою ознакою; вирішує проблемні ситуації, відповідає на запитання за опрацьованою інформацією; перетворює один вид інформації в інший; наводить певні аргументи, доповнює думку/відповіді однокласників; - виконує окрім пошукові, дослідницькі та/або творчі навчальні дії, розв'язує проблемні ситуації відомими способами з опосередкованою допомогою вчителя; активно співпрацює з іншими, виконуючи навчальні завдання, визначає свої завдання в груповій роботі; - запрошує до спілкування, чітко формулюючи питання та пріоритети для обговорення та у межах запропонованої теми.
	9	Учень /учениця: <ul style="list-style-type: none"> - аналізує інформацію, отриману з різних джерел; вирішує проблемні ситуації; добирає прийнятний із запропонованих спосіб для Ті уточнення й візуалізації; наводить аргументи та доречні приклади щодо висловленої думки; - виконує пошукові (дослідницькі) та творчі завдання; розв'язує проблемні ситуації засвоєними раніше способами, пропонує нові способи розв'язання з опосередкованою допомогою вчителя; активно співпрацює з іншими, виконуючи 'типові та нетипові завдання. - ініціює спілкування та обмінюються інформацією у межах запропонованої теми.
В и с о к и й	10	Учень /учениця: <ul style="list-style-type: none"> ~ виокремлює істотну й потрібну інформацію, отриману із різних самостійно вибраних джерел; вирішує проблемні ситуації, оцінює інформацію за заданими критеріями; ставить запитання; встановлює логічні зв'язки між об'єктами, фактами, явищами; - застосовує здобуті знання й практичні вміння в різних навчальних ситуаціях; здійснює різні види діяльності, пропонує кілька способів розв'язання проблемної ситуації самостійно, у парі або групі; - розвиває ідеї/думіш участників спілкування в межах запропонованої теми та намагається укласти їх у цілісну логічну лінію, розглядаючи різні сторони проблеми.
	11	Учень / учениця: <ul style="list-style-type: none"> — узагальнює Інформацію, отриману з різних джерел, оцінює її за визначеними критеріями; знаходить інформацію й аналізує її; висловлює власну позицію, аргументує її, робить висновки; — застосовує здобуті знання й практичні вміння в нестандартних ситуаціях; здійснює різні види діяльності, аналізує власні навчальні дії самостійно, у парі або групі; конструктивно взаємодіє у групі; — узагальнює головний зміст почутого під час спілкування у межах запропонованої теми; обирає оптимальний спосіб взаємодії з іншими для вирішення спільних навчальних завдань.
	12	Учень /учениця: <ul style="list-style-type: none"> — оцінює отриману інформацію, отриману з різних джерел, порівнює та зіставляє її; використовує усвідомлено інформацію в різних ситуаціях; — застосовує здобуті знання й практичні вміння, усвідомлює ризики І прогнозує наслідки; здійснює різні види діяльності самостійно, у парі або групі; аналізує власні навчальні дії, планує свій подальший навчальний поступ; ініціює, планує та організує співпрацю в групах для досягнення навчальних цілей, виконання дослідницьких / творчих завдань; — виступає посередником у спілкуванні у межах запропонованої теми, демонструє толерантність до різних точок зору і надає роз'яснення за потреби іншим учасникам.

РЕКОМЕНДАЦІЙ

щодо оцінювання результатів навчання здобувачів освіти відповідно до Державного стандарту базової середньої освіти
ЗАГАЛЬНІ ПІДХОДИ

У цих рекомендаціях окреслено підходи до **оцінювання результатів навчання** учнів 5-9 класів, які здобувають освіту відповідно до Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 року № 898 (далі — Державний стандарт).

Об'єктами оцінювання є результати навчання учнів.

Результати навчання — це знання, уміння, навички, ставлення, цінності, набуті в процесі навчання, виховання та розвитку, які можна ідентифікувати, спланувати, виміряти й оцінити та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми на кожному рівні (циклі) загальної середньої освіти.

Основні функції оцінювання:

- *формувальна* (забезпечує відстеження динаміки навчального поступу);
- *констатувальна* (забезпечує встановлення рівня досягнення результатів навчання);
- *діагностувальна* (надає інформацію про стан досягнення результатів навчання, наявність навчальних втрат, причини виникнення утруднень);
- *коригувальна* (надає змогу вчителю відповідним чином адаптувати освітій процес);
- *орієнтувальна* (надає змогу відстежити динаміку формування результатів навчання та спрогнозувати їх розвиток);
- *мотиваційно-стимулювальна* (активізує внутрішні й зовнішні мотиви до навчання);
- *розвивальна* (мотивує до рефлексії та самовдосконалення);
- *прогностична* (ставить цілі навчання на майбутнє);
- *виховна* (сприяє вихованню в учнів свідомої дисципліни, наполегливості в роботі, працьовитості, почуття відповідальності, обов'язку).

Основними видами оцінювання результатів навчання учнів є формувальне оцінювання, підсумкове оцінювання та державна підсумкова атестація.

Формувальне оцінювання спрямоване на відстеження динаміки навчального поступу учнів, визначення їхніх навчальних (освітніх) потреб і скерування освітнього процесу на підвищення ефективності навчання з урахуванням встановлених результатів навчання.

Підсумкове оцінювання показує результат навчання та розвитку.

Державна підсумкова атестація передбачає оцінювання відповідності результатів навчання учнів, які завершили здобуття базової середньої освіти, вимогам Державного стандарту. Особливості проведення, вимоги до змісту та критерії оцінювання державної підсумкової атестації Міністерство освіти І науки України визначає в установленому законодавством порядку.

Оцінювання результатів навчання учнів здійснюється згідно з вимогами до обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом на основі компетентнісного підходу. Оцінювання дає інформацію про досягнення результатів навчання на певному етапі освітнього процесу. Результати оцінювання виражуються в балах (від 1 до 12) та/або в оціночних судженнях.

Оцінювання здійснюється за визначеними критеріями, які дозволяють встановити відповідність між вимогами до обов'язкових результатів навчання, визначеними Державним стандартом, і фактичними результатами навчання, яких досягай учні.

Загальні критерії оцінювання визначають загальні підходи до встановлення результатів навчання учнів і слугують основою **критеріїв оцінювання за освітніми галузями**

Критерії оцінювання реалізуються за чотирима рівнями (початковий, середній, достатній, високий). Кожний наступний рівень охоплює вимоги до попереднього, а також додає нові.

Критерії оцінювання дають змогу здійснювати оцінювання результатів навчання у 12-балльній шкалі оцінювання.

Опис кожного бала шкали оцінювання подано в додатах з урахуванням структури компетентності (знання, уміння, цінності, ставлення) і наскрізних у всіх ключових компетентностях умінь (читання з розумінням, уміння висловлювати власну думку усно й письмово, критично й системно мислити, здатність логічно обґруntовувати позицію, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, ухвалювати рішення, розв'язувати проблеми, творчість, ініціативність, здатність співпрацювати з іншими людьми).

За вибором закладу освіти оцінювання може здійснюватися за власного шкалою оцінювання результатів навчання учнів. У разі запровадження закладом освіти власної шкали оцінювання результатів навчання учнів ним мають бути визначені правила переведення до 12-балльної шкали оцінювання.